

Neuvoston 25 päivänä tammikuuta 1999 vahvistama

YHTEINEN KANTA (EY) N:o 15/1999

neuvoston asetuksen (EY) N:o .../1999 antamiseksi demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta edistävien kehitysyhteistyötoimien täytäntöönpanoa koskevista vaatimuksista

(1999/C 58/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 w artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

noudattaa perustamissopimuksen 189 c artiklassa määrättyä menettelyä⁽²⁾,

sekä katsoo, että

1) olisi vahvistettava menettelyt, joita noudatetaan pantaessa täytäntöön kehitysyhteistyötoimia, joilla edistetään demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta,

2) neuvosto on antanut samalla kertaa tämän asetuksen kanssa asetuksen (EY) N:o .../1999 demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta kolmansissa maissa edistävien, yhteisön yhteistyöpolitiikan puitteissa suoritettavien yhteisön toimien, jotka ovat muita kuin kehitysyhteistyötoimia⁽³⁾, täytäntöönpanoa koskevista vaatimuksista,

3) yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikka edistää demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta,

4) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan unioni pitää arvossa yleisinä oikeusperiaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä,

5) yhteisön toiminta ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden edistämiseksi perustuu ihmisoikeuksien suojelun kansainvälisen järjestelmän kulmakivenä olevien ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden ja jakamattomuuden periaatteiden kunnioittamiseen,

6) yhteisön toiminta ihmisoikeuksien ja kansanvaltan periaatteiden edistämiseksi perustuu ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen yleisiin periaatteisiin,

7) yhteisö tunnustaa kaikkien ihmisoikeuksien välisen keskinäisen riippuvuuden; taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen sekä kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien saavuttamisessa tapahtuvan edistyksen on tuettava toisiaan,

8) kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista olisi pidettävä osana tässä asetuksessa tarkoitettuja ihmisoikeuksia, ottaen myös huomioon vuoden 1949 Geneven yleissopimukset ja niiden vuoden 1977 lisäpöytäkirja, pakolaisten oikeusasemasta Genevessä vuonna 1951 tehty yleissopimus ja vuoden 1948 yleissopimus joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi sekä muut sopimuksiin ja tapaan perustuvat kansainvälisen oikeuden normit,

⁽¹⁾ EYVL C 282, 18.9.1997, s. 14.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin lausunto annettu ..., neuvoston yhteinen kanta vahvistettu 25 päivänä tammikuuta 1999 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja Euroopan parlamentin päätös (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL L ...

- 9) ihmisoikeuksista, kansanvallasta ja kehityksestä 28 päivänä marraskuuta 1991 annetussa neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden päätöslauselmassa määritellään suuntaviivat, menettelyt ja käytännön toimet, joilla pyritään edistämään kansalaisvapauksia ja poliittisia vapauksia sekä taloudellisia ja sosiaalisia oikeuksia ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvan edustuksellisen poliittisen järjestelmän avulla,
- 10) yhteisön toiminta ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden edistämiseksi pohjautuu myönteiseen ja rakentavaan suhtautumistapaan, jonka mukaisesti ihmisoikeuksia ja kansanvallan periaatteita pidetään yhteisön ja sen kumppaneiden yhteistä etua koskevinä asioina samoin kuin osana vuoropuhelua, josta voi syntyä niiden kunnioittamista edistäviä aloitteita,
- 11) tämän myönteisen suhtautumistavan olisi ilmentävä toimina, joilla tuetaan demokratisoitumista, oikeusvaltion lujittamista sekä moniarvoisen ja demokraattisen kansalaisyhteiskunnan kehittämistä, sekä luottamusta lisäävinä toimenpiteinä, joilla pyritään ehkäisemään konflikteja, tukemaan rauhanpyrkimyksiä ja estämään tekojen rankaisematta jäämistä,
- 12) tällä alalla kunkin maan hyväksi toteutettavien myönteisten toimien tukemiseen käytettäviä rahoitusvälineitä olisi käytettävä johdonmukaisesti maantieteellisiä alueita koskevien ohjelmien kanssa ja ne olisi yhdistettävä muihin kehittämisvälineisiin niiden vaikutuksen ja tehokkuuden lisäämiseksi mahdollisimman suuressa määrin,
- 13) on myös tarpeen varmistaa näiden toimien yhdenmukaisuus Euroopan unionin koko ulkopoliittikan kanssa yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka mukaan lukien,
- 14) näissä toimissa on keskityttävä erityisesti syrjityihin, köyhiin ja vähäosaisiin, lapsiin, naisiin, pakolaisiin, maahanmuuttajiin, vähemmistöihin, kotiseudultaan siirtymään joutuneisiin henkilöihin, alkuperäiskansoihin, vankeihin ja kidutuksen uhreihin,
- 15) demokratisoitumiselle ja oikeusvaltion periaatteiden kunnioittamiselle yksilön perusvapauksia kunnioittavassa poliittisessa järjestelmässä annettavalla yhteisön tuella edistetään tavoitteita, jotka sisältyvät yhteisön kumppaneidensa kanssa tekemiin sopimuksiin, joiden mukaisesti ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden kunnioittaminen on olennainen osa osapuolten välisiä suhteita,
- 16) toiminnan laatu, vaikutus ja jatkuvuus on turvattava erityisesti ihmisoikeuksien ja kansanvallan periaatteiden edistämistä koskevilla monivuotisilla ohjelmilla, jotka valmisteltaisiin yhdessä kyseisen maan viranomaisten kanssa maan erityistarpeet huomioon ottaen,
- 17) tehokkaan ja johdonmukaisen toiminnan toteuttaminen edellyttää, että ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden edistämiseksi toteutettavien toimien ominaispiirteet otetaan huomioon ja otetaan käyttöön joustavia, avoimia ja nopeita tämän alan toimien ja hankkeiden rahoitusta koskevia päätöksentekomenettelyjä,
- 18) yhteisön on voitava reagioda nopeasti hätätilanteissa tai erityistilanteissa, jotta voidaan lujittaa ihmisoikeuksien edistämistä ja demokratian periaatteiden kunnioittamista koskevan yhteisön sitoutumisen uskottavuutta ja tehokkuutta maissa, joissa tällaisia tilanteita ilmenee,
- 19) erityisesti tukien myöntämisessä ja hankkeiden arvioinnissa olisi otettava huomioon yhteisön tämän alan tuen saajien erityispiirteet, erityisesti niiden toiminnan voittoa tavoittelematon luonne, niiden jäsenten, jotka ovat usein vapaaehtoisia, joskus vihamielisessä ympäristössä kohtaamat riskit ja niiden omien varojen antamat vähäiset toimintamahdollisuudet,
- 20) kansalaisyhteiskunnan kehityksen on toteuduttava erityisesti uusien toimijoiden esiin tulemisella ja järjestäytymisellä, ja näin ollen yhteisö joutuu mahdollisesti antamaan rahallista tukea yhteisön ulkopuolisissa vastaanottajamaissa kumppaneille, joilla ei ole tällä alalla aiempaa kokemusta,

21) olisi varmistettava, että ihmisoikeuksia ja demokratian periaatteita edistävien hankkeiden rahoitusta koskevat päätökset tehdään puolueettomasti ja erottelematta yhteisön tukea saavia elimiä ja tuettujen hankkeiden kohteina olevia henkilöitä tai ihmisryhmiä rodullisten, uskonnollisten, kulttuuristen, sosiaalisten tai etnisten erojen perusteella, sekä etteivät poliittiset näkökohdat saa ohjata päätöksentekoa,

22) olisi vahvistettava menettelyt yhteisöjen yleisestä talousarviosta rahoitettavan ihmisoikeuksien ja kansanvallan periaatteiden edistämiseen yhteisön myönnettävän avun täytäntöönpanoa ja hallinnointia varten, ja

23) tähän asetukseen sisältyy 6 päivänä maaliskuuta 1995⁽¹⁾ annetun Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission julistuksen 2 kohdan mukainen rahoitusohje ohjelman koko keston ajaksi, tämän kuitenkaan vaikuttamatta perustamissopimuksessa määriteltyyn budjettivallan käyttäjän toimivaltaan,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

Tavoitteet

1 artikla

Tämän asetuksen tarkoituksena on vahvistaa menettelyt sellaisten yhteisön toimien täytäntöönpanemiseksi, joilla yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan puitteissa edistetään demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleistavoitetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitetta.

Tässä asetuksessa tarkoitettut toimet toteutetaan kehitysmaiden alueella tai niillä on oltava suora yhteys kehitysmaissa esiintyviin tilanteisiin.

⁽¹⁾ EYVL C 102, 4.4.1996, s. 4.

2 artikla

Edellä 1 artiklan rajoissa ja Euroopan unionin koko ulkopolitiikan mukaisesti Euroopan yhteisö antaa teknistä ja taloudellista apuaan toimille, joilla pyritään:

1. edistämään ja puolustamaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista koskevista kansainvälisissä asiakirjoissa esitettyjä ihmisoikeuksia ja perusvapauksia ja erityisesti:

- a) edistämään ja suojelemaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia,
- b) edistämään ja suojelemaan taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuuriin liittyviä oikeuksia,
- c) edistämään ja suojelemaan syrjittyjen, köyhien ja vähäosaisten ihmisoikeuksia ja näin puolestaan vähentämään köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä,
- d) tukemaan vähemmistöjä, etnisiä ryhmiä ja alkuperäiskansoja,
- e) tukemaan ihmisoikeuksien suojelemiseksi, edistämiseksi tai puolustamiseksi toimivia paikallisia, alueellisia tai kansainvälisiä elimiä, myös valtioista riippumattomia järjestöjä,
- f) tukemaan kidutuksen uhrien kuntoutuskeskuksia ja järjestöjä, jotka tarjoavat käytännön apua ihmisoikeusloukkausten uhreille, tai kidutuksen tai pahoinpitelyn estämiseksi antavat apua olojen parantamiseksi paikoissa, joissa ihmisiltä on riistetty vapaus,
- g) tukemaan ihmisoikeuksiin liittyvää koulutusta, kasvatusta ja valistusta,
- h) tukemaan toimia, joiden tarkoituksena on ihmisoikeuksien tarkkailu, myös tarkkailijoiden koulutus,
- i) edistämään yhtäläisiä mahdollisuuksia ja syrjimättömiä käytäntöjä, mukaan lukien rasismien ja muukalaisvihan vastaiset toimet,

- j) edistämään ja suojelemaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa mainittuja perusvapauksia, erityisesti mielipiteen, sanan- ja omantunnon vapautta sekä oikeutta käyttää omaa kieltään,

2. tukemaan demokratisoitumista ja erityisesti:

- a) edistämään ja vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta ja erityisesti tukemaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja sen vahvistamista sekä ihmisyksilöä kunnioittavaa vankeinhoitojärjestelmää; tukemaan perustuslain ja lainsäädännön uudistuksia; tukemaan kuolemanrangaistuksen poistamista koskevia aloitteita,
- b) edistämään vallanjakoa, erityisesti tuomio- ja lainsäädäntövallan riippumattomuutta toimeenpanovallasta, sekä tukemaan institutionaalisia uudistuksia,
- c) edistämään moniarvoisuutta sekä politiikan että kansalaisyhteiskunnan tasolla. Tätä varten on vahvistettava yhteiskunnan moniarvoisuuden varmistamiseksi tarvittavia elimiä, valtioista riippumattomat järjestöt mukaan lukien, sekä edistää tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja vastuullisuutta sekä tukea lehdistönvapautta sekä ammattiyhdistys- ja kokoontumisvapautta,
- d) edistämään hyvää hallintotapaa erityisesti tukemalla hallinnon avoimuutta sekä lahjonnan ehkäisemistä ja torjuntaa,
- e) edistämään väestön osallistumista päätöksentekoprosessiin kansallisella, alueellisella ja paikallistasolla ja erityisesti edistämään miesten ja naisten yhtäläistä osallistumista kansalaisyhteiskunnan toimintaan, talouselämään ja politiikkaan,
- f) tukemaan vaalien järjestämistä erityisesti tukemalla riippumattomia vaalitoimikuntia, myöntämällä materiaalista, teknistä ja oikeudellista apua vaalien valmisteluun mukaan lukien vaaliluetteloiden laatiminen, edistämällä tiettyjen ryhmien, erityisesti naisten, osallistumista vaaleihin, sekä kouluttamalla tarkkailijoita,

- g) tukemaan kansallisia pyrkimyksiä siviilihallinnon ja armeijan tehtävien pitämiseksi erillään toisistaan, antamaan siviili- ja sotilashenkilöstölle tietoa ja koulutusta ihmisoikeuksien kunnioittamisen alalla,

3. tukemaan ihmisoikeuksien kunnioittamista ja demokratisoitumista edistäviä toimia, joiden tarkoituksena on estää konflikteja ja korjata niiden seurauksia, läheisessä yhteistyössä tällä alalla toimivaltaisten tahojen kanssa, ja erityisesti:

- a) tukemaan toimintakyvyn vahvistamista mukaan lukien paikallisten nopean varoituksen järjestelmien luominen,
- b) tukemaan toimia, joilla pyritään luomaan yhtäläiset mahdollisuudet ja poistamaan nykyisiä raja-aitoja eri ihmisryhmien väliltä,
- c) tukemaan toimia, joilla helpotetaan eri ryhmätujen rauhanomaista yhteensovittamista konfliktien ehkäisemiseksi ja maan sisäisen rauhan palauttamiseksi, mukaan lukien tuki ihmisoikeuksiin ja demokratisoitumiseen liittyville luottamusta lisääville toimille,
- d) edistämään kansainvälistä humanitaarista oikeutta sen noudattamista kaikkien konfliktien osapuolten toimesta,
- e) tukemaan kansainvälisiä, alueellisia tai paikallisia järjestöjä, mukaan lukien valtioista riippumattomat järjestöt, joiden toiminta liittyy konfliktien ehkäisemiseen ja ratkaisemiseen sekä niiden seurausten korjaamiseen, myös tuki tilapäisten kansainvälisten rikostuomioistuinten ja pysyvän kansainvälisen rikostuomioistuimen perustamiselle sekä ihmisoikeusloukkausten uhrien tukemiseksi ja avustamiseksi.

3 artikla

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisön tukeen voi kuulua myös seuraavien toimien rahoitus:

- 1) kyseessä oleville toimijoille sekä yleisölle tarkoitetut valistus-, tiedotus- ja koulutustoimet,

2) hankkeiden määrittämiseksi ja valmistelemiseksi tarvittavat toimet eli:

- a) määrittämis- ja toteutettavuustutkimukset,
- b) eurooppalaisten ja kolmansien maiden järjestöjen ja elinten välinen teknisen tietämyksen ja kokemusten vaihto,
- c) tarjouspyynnöistä, erityisesti tarjousten arvioinnista ja hankeasiakirjojen valmistelusta aiheutuvat kustannukset,
- d) yhteisön toimintaa tässä asetuksessa tarkoitetuilla aloilla koskevien yleisluontoisten selvitysten rahoittaminen,

3) sellaisten hankkeiden toteuttaminen, jotka koskevat:

- a) hankkeiden toteuttamiseen tarkoitettua teknistä apua sekä ulkomaista ja paikallista henkilöstöä,
- b) sellaisten tuotteiden tai tarvikkeiden ostoa ja/tai hankkimista, jotka ovat täysin välttämättömiä toimien toteuttamiselle asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa, myös tilojen ostamista tai vuokraamista,
- c) tarvittaessa sellaisia toimia, joiden tarkoituksena on korostaa toimien yhteisöön liittyvää luonnetta,

4) yhteisön toimien seuranta-, tarkastus- ja arviointitoimet,

5) toimet, joilla selitetään kyseisten maiden kansalaismielipiteelle näiden toimien sekä komissiota ja vastaanottajamaata molemmin puolisesti hyödyttävän hallinnollisen ja teknisen tuen tavoitteet ja tulokset.

II LUKU

Menettelyt tuen täytäntöönpanemiseksi

4 artikla

1. Kumppaneita, jotka voivat saada rahoitustukea tämän asetuksen nojalla, ovat alueelliset ja kansainväliset järjestöt, valtioista riippumattomat järjestöt, kansallinen, alueellinen tai paikallinen julkishallinto, yhteisössä toimivat järjestöt sekä julkiset tai yksityiset laitokset ja toimijat.

2. Komissio toteuttaa yhteisön tämän asetuksen nojalla rahoittamat toimet joko 1 kohdassa tarkoitettujen kumppaneiden pyynnöstä tai omasta aloitteestaan.

5 artikla

Yhteisön tukea voivat hakea 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut kumppanit, joiden päätoimipaikka on jossakin kolmannessa maassa, joka tämän asetuksen perusteella voi saada yhteisön tukea, tai jossakin yhteisön jäsenvaltiossa, jolloin mainitussa päätoimipaikassa on tehtävä tosiasiallisesti kaikki tämän asetuksen nojalla rahoitettavia toimia koskevat päätökset. Tämä toimipaikka voi poikkeuksellisesti sijaita myös jossain muussa kolmannessa maassa.

6 artikla

Erityisesti seuraavat tekijät otetaan huomioon päätettäessä, voidaanko jollekin kumppanille myöntää yhteisön rahoitusta, tämän kuitenkaan vaikuttamatta 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kumppaneiden institutionaaliseen ja potiittiseen tilanteeseen:

- a) kumppanin sitoumus puolustaa, kunnioittaa ja edistää ihmisoikeuksia ja kansanvallan periaatteita ilman syrjintää,
- b) sen kokemus ihmisoikeuksien ja kansanvallan periaatteiden edistämisessä,
- c) sen hallinnollinen ja rahoitushallinnollinen valmius,
- d) sen tekniset ja logistiset valmiudet suhteessa suunniteltuun toimeen,
- e) mahdollisesti aiempien, erityisesti yhteisön rahoitusta saaneiden toimien tulokset,
- f) sen valmius luoda yhteistyösuhde kyseisen kolmannen maan kansalaisyhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa ja ohjata apu kansalaisyhteiskunnalle vastuussa oleville paikallisille järjestöille.

7 artikla

1. Tukea myönnetään 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille kumppaneille ainoastaan, jos ne sitoutuvat

noudattamaan komission vahvistamia myöntämistä ja täytäntöönpanoa koskevia edellytyksiä, joiden noudattamiseen ne sopimuksessa sitoutuvat.

2. Yhteisön tukea saavat hankkeet toteutetaan komission rahoituspäätöksessä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.

3. Tämän asetuksen perusteella myönnettyä yhteisön rahoitusta ei tarvitse maksaa takaisin.

4. Jos tämän asetuksen perusteella toteutettavat toimet rahoitetaan yhteisön ja saajamaiden välisten rahoitussopimusten perusteella, niissä on määrättävä, että yhteisö ei rahoita verojen, tullien tai muiden maksujen suorittamista.

8 artikla

1. Tarjouskilpailuihin ja markkinoille voivat samoin edellytyksin osallistua kaikki vastaanottajamaan ja jäsenvaltioiden luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt. Mahdollisuus osallistua voidaan ulottaa koskemaan myös muita kehitysmaita ja asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa muita kolmansia maita.

2. Tavaratoimitusten on oltava peräisin jäsenvaltioista tai vastaanottajamaasta taikka muista kehitysmaista. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa ne voivat olla peräisin muista maista.

9 artikla

1. Toiminnan johdonmukaisuuden ja täydentävyyden saavuttamiseksi sekä sen mahdollisimman suuren tehon varmistamiseksi komissio voi läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa toteuttaa tarvittavat yhteensovittamistoimet.

2. Edellä 1 kohdan säännösten mukaisesti komissio joka tapauksessa rohkaisee:

- a) ottamaan käyttöön yhteisön ja jäsenvaltioiden rahoittamiin toimiin tai sellaisiin toimiin, joiden rahoittamista yhteisö ja jäsenvaltio harkitsevat, liittyvien tietojen vaihtoa ja järjestelmällistä tarkastelua koskevan järjestelmän,
- b) sovittamaan toimia yhteen niiden toteuttamispai-
kassa saajamaissa olevien komission ja jäsenvaltioiden edustajien välisissä säännöllisesti pidettävissä tiedonvaihtokokouksissa,

- c) edistämään humanitaariseen apuun sovellettavaa yhtenäistä lähestymistapaa ja sisällyttämään ihmis-
oikeuksien suojelu humanitaariseen apuun aina, kun se on mahdollista.

III LUKU

Toimien toteuttamismenettelyt

10 artikla

Tämän asetuksen täytäntöönpanoon tarkoitettu rahoitusohje vuosiksi 1999—2004 on 260 miljoonaa euroa.

Budjettivallan käyttäjä myöntää määrärahat vuosittain rahoitusnäkymien puitteissa.

11 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitettujen toimien ohjelmoimisesta, tutkimisesta, niistä päättämisestä sekä niiden hallinnoinnista, seurannasta ja arvioinnista vastaa komissio voimassa olevia budjettimenettelyjä ja muita menettelyjä noudattaen. Se vahvistaa tässä asetuksessa tarkoitetun tuen myöntämistä, käyttöönottoa ja täytäntöönpanoa koskevat edellytykset.

12 artikla

1. Jäljempänä 13 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti komissio:

- tekee päätökset toimista, joihin tämän asetuksen nojalla myönnettävä rahoitus on tointa kohden yli 1 miljoonaa euroa, sekä näiden toimien muutoksista, joiden vuoksi kyseistä toimea varten aluksi sovittu määrä ylittyy yli 20 prosentilla,
- hyväksyy ohjelmat, joilla pyritään luomaan yhtenäiset puitteet tietyssä maassa tai tietyllä alalla toteutettavalle tai tiettyä aihetta koskevalle toiminnalle, silloin kun todetut tarpeet laajuutensa ja monimuotoisuutensa vuoksi todennäköisesti jatkuvat.

2. Komissio ilmoittaa 13 artiklassa tarkoitetulle komitealle rahoituspäätökset, jotka se aikoo tehdä hankkeista ja ohjelmista, joiden kustannukset ovat alle 1 miljoonaa euroa. Ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtä viikkoa ennen päätöksen tekemistä.

13 artikla

1. Komissiota avustaa jäsenvaltioiden edustajista koostuva ihmisoikeuksien ja demokratian komitea, jäljempänä 'komitea', jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja.

2. Tapauksissa, joissa on viitattu tähän artiklaan, komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

14 artikla

1. Komissio voi rahoittaa kiireellisiä toimia korkeintaan 2 miljoonalla eurolla. Kiireellisinä pidetään toimia välittömissä ja ennalta arvaamattomissa tilanteissa, jotka liittyvät demokratisoituskehityksen äkkinäiseen keskeytymiseen tai sellaisen poikkeuksellisen ja välittömästi uhkaavan kriisi- tai vaaratilanteen syntymiseen, joka koskee maan koko väestöä tai osaa siitä ja joka on vakava uhka yksilöiden perusoikeuksille ja perusvapauksille.

2. Jos toimet täyttävät nämä edellytykset, komissio toimii kuultuaan jäsenvaltioita mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Jäsenvaltioilla on viisi työpäivää aikaa esittää vastalauseita. Jos vastalauseita esitetään, 13 artiklassa tarkoitettu komitea tarkastelee kysymystä seuraavassa kokouksessaan.

3. Komissio tiedottaa 13 artiklassa tarkoitettulle komitealle sen seuraavassa kokouksessa kaikista näiden säännösten perusteella rahoitetuista kiireellisistä toimista.

15 artikla

Komitea voi tarkastella alalla annettavaan yhteisön tukeen liittyviä yleisiä tai erityisiä kysymyksiä, ja sen olisi myös edistettävä ihmisoikeuksiin ja demokratisoitumiseen liittyvien, kolmansiin maihin kohdistuvien Euroopan unionin toimen yhtenäisyyttä. Kerran vuodessa komiteassa tarkastellaan seuraavaa varainhoitovuotta koskevaa ohjelmointia tai keskustellaan tämän asetuksen nojalla tulevana vuonna toteutettavien toimien yleislinjoista.

16 artikla

1. Komissio arvioi säännöllisesti yhteisön tämän asetuksen perusteella rahoittamia toimia sen toteamiseksi, onko näiden toimien tavoitteet saavutettu, ja laatiakseen suuntaviivoja tulevien toimien tehostamiseksi. Komissio toimittaa komitealle tiivistelmän arvioinneista, joita komitea voi tarvittaessa tutkia. Arviointikertomukset ovat pyynnöstä jäsenvaltioiden käytettävissä.

2. Jäsenvaltioiden pyynnöstä komissio voi yhdessä niiden kanssa myös arvioida tässä asetuksessa tarkoitettujen Euroopan yhteisöjen toimien ja ohjelmien tuloksia.

17 artikla

Kaikissa tämän asetuksen perusteella tehdyissä sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa on erityisesti määrättävä, että komissio ja tilintarkastustuomioistuin voivat tehdä tarkastuksia itse paikalla ja 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kumppanien toimipaikoissa komission voimassa olevien säännösten puitteissa vahvistamia tavanomaisia menettelyjä ja erityisesti Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen menettelyjä noudattaen.

18 artikla

1. Viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä komissio tiedottaa jäsenvaltioille hyväksytyistä

toimista ja hankkeista sekä ilmoittaa myönnettyt määrät ja toimien luonteen sekä vastaanottajamaan ja kumppanit.

2. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosikertomuksen, johon sisältyy tiivistelmä varainhoitovuonna rahoitetuista toimista.

Tiivistelmään sisältyy erityisesti tietoja kumppaneista, joiden kanssa tämän asetuksen 1 artiklassa tarkoitetut toimet on toteutettu.

Kertomuksessa on myös yhteenveto suoritetuista ulkopuolisista arvioinneista ja tarvittaessa ehdotuksia erityistoimiksi.

19 artikla

Kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantuloa komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteisön tämän asetuksen nojalla rahoittamia toimia koskevan yleisarvion, johon voi liittyä asianmukaisia asetuksen tulevaisuutta koskevia ehdotuksia.

20 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2004.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 20. elokuuta 1997 päivätyllä kirjeellä neuvostolle ehdotuksen⁽¹⁾ neuvoston asetukseksi kansanvallan ja oikeusvaltion sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen kehittämisestä ja lujittamisesta.
2. Coreper päätti 16. heinäkuuta 1998, että olisi oikeudellisesti asianmukaisempaa antaa kaksi erillistä asetusta, joista toinen perustuisi EY:n perustamissopimuksen 130 w artiklaan ja liittyisi kehitysmaita koskeviin toimiin, ja toinen perustamissopimuksen 235 artiklaan käsitellen kolmansiin maihin liittyviä toimia.
3. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa⁽²⁾ 130 w artiklaan perustuvasta ehdotuksesta ensimmäisessä käsittelyssä 17. joulukuuta 1998.
4. Neuvosto vahvisti yhteisen kantansa perustamissopimuksen 189 c artiklan mukaisesti 25. tammikuuta 1999.

II EHDOTUKSEN TARKOITUS

Ehdotuksen tarkoituksena on luoda oikeusperusta niille komission talousarvioon otetuille määrärahoille sellaisten toimien rahoittamiseksi, joilla edistetään demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleistä tavoitetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitetta.

III YHTEISEN KANNAN ERITTELY

Neuvoston yhteisessä kannassa on hyväksytty joko kokonaan tai osittain, ja joissakin tapauksissa tietyin muutoksin, suuri osa Euroopan parlamentin lausunnossaan ehdottamista tarkistuksista (tarkistukset 7, 11, 13, 15, 22, 24, 27, 29, 34 ja 38).

Neuvosto ei kuitenkaan voinut hyväksyä joitakin muita tarkistuksia, jotka liittyivät institutionaalsiin näkökohtiin, kuten komitea- ja tiedotusmenettelyihin tai talousarvionäkökohtiin (esimerkiksi tarkistus 28, jossa ehdotettiin ohjeellisen rahoitusmäärän poistamista). Neuvosto ei myöskään voinut hyväksyä tarkistusta 36, jonka mukaisesti asetuksen voimassaolo olisi ollut rajoittamaton. Kaikki kyseiset näkökohdat ovat osa kokonaisratkaisua ja ne heijastelevat neuvoston aiemmin tekemiä päätöksiä muiden kehitysyhteistyön alalla annettujen asetusten osalta.

Neuvosto ei myöskään hyväksynyt tarkistuksia 1—4 ja tarkistusta 9, joiden mukaan asetuksen nimessä, joissakin johdanto-osan kappaleissa ja asetustekstissä olisi otettu käyttöön moitteettoman julkishallinnon käsite, koska asetuksen nimen ja soveltamisalan tarkka määrittely ovat niin ikään vaikeiden neuvottelujen tulosta.

⁽¹⁾ Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

⁽²⁾ Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.